

NÄYTELMÄ KIRJASTO.

N^o

46

KARHU

PILA YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ

KIRJOITANUT

ANTON TSHEHOW

SUOMENTANUT

R. W. S.

KUSTANTAJA

YRJÖ WEILIN, HELSINKI

KARHU

PILA YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ

KIRJOITTI

HENKILÖT:

ANTON TSHEHOW

HELENA PAPPINEN, tilanomistajatar, nuoren-
puoleinen leski SUOMENTANUT kuoppaset poskissa.

YRJÖ RAUHALA, keski-ikäinen tilanhaltija

LUUKKAS, rva Pa R. W. S. [ylsander]

HELSINKI

KUSTANTAJA YRJÖ WEILIN

YRJÖ WEILIN, HELSINKI

KARHU

PILA YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ

KIRJOITTI

ANTON TSEHOW

SUOMENTANUT

R. W. S.

HELSINKI,

OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

YRJO WEILIN 1808 HELSINKI

ENSIMÄINEN KOHTAUS.

Näyttämö:

Vierashuone leskirouva Pappisen maatilalla. Perällä ja vasemmalla ovi. Oikealla ikkuna, jonka edessä on pöytä tuolineen. Vasemmalla etualalla sohva, pyöjä, tuoleja ja perällä naisten kirjoituspöytä peiliä.

HENKILÖT:

Rva Pappinen (surupuvussa istuu sohvalla katsellen

HELENA PAPPINEN, tilanomistajatar, nuorenpuoleinen leskirouva, jolla on kuoppaset poskissa.

YRJÖ RAUHALA, keski-ikäinen tilanhaltija.

LUUKKAS, rva Pappisen palvelija.

Te vaan saatatte itsenne turmioon. Sissäkö ja kyökkipiika lähtivät marjoja pönniinsään. Kaikkis, joilla henki on, iloitsevat olemassa olostaan, vieläpä kissakin ymmärtäen mikä on hauskaa, hiipii pihalla lintuja vaanien. Mutta te istutte vaan päiväkaudet kamarissanne aivan kuin luostarissa ajattelematta ensinkään huvitaksia. Niin, todellakin! Kun tarkemmin muistelen, niin on siitä jo kokonainen vuosi kulunut, kun rouva viimeksi kävi kylässä.

PAPPINEN

Enkä minä milloinkaan enää mene... Ja miksen? Siksi, että elämäni on jo loppuun kulunut. Miesvainajani makaa haudassa ja minä olen myöskin hautautunut neljän soinan siskän. Me olemme molemmat kuolleet!

ENSIMÄINEN KOHTAUS.

Näyttämö:

Vierashuone leskirouva Pappisen maatilalla. Perällä ja vasemmalla ovi. Oikealla ikkuna, jonka edessä on pöytä tuolineen. Vasemmalla etualalla sohva, pyötiä, tuoleja ja perällä naisten kirjoituspöytä peilinen.

Rva Pappinen (surupuvussa istuu sohvalla katsellen hartaasti valokuvaa) ja Luukkas.

LUUKKAS

Tuo ei ole oikein, hyvä rouva . . . Te vaan saatatte itsenne turmioon. Sisäkkö ja kyökkipiika lähtivät marjoja poimimaan. Kaikki, joilla henki on, iloitsevat olemassa olostaan, vieläpä kissakin ymmärtäen mikä on hauskaa, hiipii pihalla lintuja vaanién. Mutta te istutte vaan päiväkaudet kamarissanne aivan kuin luostarissa ajattelematta ensinkään huvituk-sia. Niin. todellakin! Kun tarkemmin muistelen, niin on siitä jo kokonainen vuosi kulunut, kun rouva viimeksi kävi kylässä.

PAPPINEN

Enkä minä milloinkaan enää mene . . . Ja miksen? Siksi, että elämäni on jo loppuun kulunut. Miesvainajani makaa haudassa ja minä olen myöskin hautautunut neljän seinän sisään. Me olemme mo-lemmat kuolleet!

L U U K K A S

Siinä se nyt on! Tuota ei todellakaan kannattaisi kuunnella. Niin, miesvainajanne makaa haudassa, mutta se oli Jumalan tahto, levätköön hän rauhassa. . . . Koska rouva nyt on surrut häntä aikansa, niin siinä kyllin, sillä liika on aina liikaa. Eihän koko ikäänsä voi itkeä ja käydä surupuvussa. Kuoli minunkin akkani kerran. Minä surin, itkin kuukauden päivät ja siinä kylliksi. Sitä pitempiin ruikutuksiin ei akkani olisi maksanut vaivaa. (Huokaa). Te olette unohtanut kaikki naapurinne, hyvä rouva. Ette mene minnekään, ettekä ota vieraita vastaan. Pyydän anteeksi, kun sanon, että me elämme kuin hämähäkit näkemättä armaan päivän kirkasta valoa. Minun kestopukunikin ovat hiiret syöneet aivan rikki. Ja toista olisi, jollei löytyisi kunnan ihmisiä, vaan kun koko seutu on täynnä herttaista herrasväkeä. Nykyään majailee Nuottalahdella rykmentti, jonka upserit ovat niin koreita, että silmää häikäsee. Ja leirissä on joka perjantai-ilta tanssiaiset ja joka päivä soittaa sotilassoittokunta. Oi, rouva-kulta! Niin nuori ja kaunis, maitoinen ja vertevä kun vielä olette, tulisi vain nauttia elämästä . . . Kauneutta ei ole koko ijäksi suotu! Kun vuosikymmen on vielä vierähtänyt, niin tekee jo mielenne kuoputella riikin-kanasena upseri-herroja lumotaksenne, vaan silloin se on jo oleva myöhäistä.

P A P P I N E N

P A P P I N E N

(Päätävästi). Minä pyydän vielä kerran, ettet milloinkaan enää puhuisi tästä! Sinä tiedät, että mieheni kuoltua minun elämäni menetti kaiken arvonsa. Sinusta näyttää kuin minä vielä eläisin, mutta se

ainoastaan näyttää siltä. Minä olen tehnyt pyhän lupauksen, etten enää eläessäni jätä tätä surupukuani enkä kamariani. Kuuletko nyt? Nähköön hänen varjonsa kuinka minä häntä rakastan. Niin, minä tiedän, ettei se ole sinulle mikään salaisuus, kuinka hän usein menetteli väärin minua kohtaan, oli julma, vieläpä uskonkin, mutta minä olen uskollinen aina hautaan asti ja näytän hänelle kuinka osaan rakastaa. Tuolla puolen hautaa on hän näkevä minut samanlaisena kuin olin hänen kuolemaansa.

L U U K K A S

Mutta miksi te oikeastaan noin puhutte? Jospa nytkin menisitte puutarhaan kävelemään tai käskisitte valjastaa Topin tai Jättiläisen ja ajaisitte naapureille vieraihin.

P A P P I N E N

Ah! (*Itkee*).

L U U K K A S

Rouva hyvä! Mitä nyt? Herran tähden!

P A P P I N E N

Hän piti Topista niin tavattomasti! Aina hän ajoi sillä vieraihin mennessä. Kuinka hän ajoi kauuniisti! Kuinka hänen olentonsa oli suloinen, kun hän pingotti ohjaksia! Muistatko? „Topi“, „Topi“! Käske tänään Topille antaa enemmän kauroja kuin tavallisesti.

LUUKKAS

Kyllä, kyllä!

(Kova soitto).

PAPPINEN

(Vahahtaen). Kuka se on? Sano, etten ota kehtään vastaan!

LUUKKAS

Ymmärrän. (Menee perälle).

TOINEN KOHTAUS.

Rca Pappinen (yksin).

PAPPINEN

(Katsellen valokuvaa). Nyt sinä näet, kuinka minä osaan rakastaa ja antaa anteeksi . . . Minun rakkauteni sammuu vasta silloin kun minun sydän-parkani lakkaa sykkimästä. (Hymyilee läpi kyynelten). Etkä sinä edes häpeä? Minä, rakkaani, sinun uskollinen vaimosi, olen hautautunut kamariini ja olen sinulle uskollinen aina hautaan asti, etkä sinä ensinkään häpeä, minun pikku mörököllini. Sinä petit minut, teit ikäviä kohtauksia, jätit minut viikkokausiksi yksin kotiin . . .

KOLMAS KOHTAUS.

Rouva Pappinen ja Luukkas.

LUUKKAS

(*Tulee levotonna*). Rouva hyvä, siellä eräs kysyy teitä. Tahtoo tavata . . .

PAPPINEN

Sanoithan sinä, että mieheni kuoleman jälkeen en ota ketään vastaan?

LUUKKAS

Sanoin. Mutta hän ei ota kuullakseen, vaan sanoo, että on kovin tärkeää asiaa . . .

PAPPINEN

Mi-nä en o-ta vastaan!

LUUKKAS

Minä sanoin hänelle, mutta se piru alkoi haukkua ja tunkeutui vaan sisään. Hän on jo ruokasalissa . . .

PAPPINEN

Hyvä! Päästä sisään se moukka!

LUUKKAS

(*Menee perälle*).

PAPPINEN

Kuinka tuskastuttavia ihmiset saattavat olla! Mitä he minulta tahtovat? Miksi pitää heidän häiritä minun rauhaani? (*Huokaa*). Ei, nähtävästi minun todellakin täytyy mennä luostariin. (*Miettien*). Niin, luostariin . . .

NELJÄS KOHTAUS

Rva Pappinen, Luukkas ja hra Rauhala.

RAUHALA

(*Tulee Luukkaalle*). Senkin tolvana . . . paukutat siinä suutas . . . Aasi! (*Huomaa rva Pappisen; arvokkaasti*). Hyvä rouva, minulla on kunnia esittäytyä: entinen tykkiväen luutnantti, maatilan omistaja Yrjö Rauhala! Olen pakotettu häiritsemään teitä hyvin tärkeän asian johdosta . . .

PAPPINEN

(*Antamatta kättä*). Mitä te tahdotte?

PAUHALA

Teidän mies-vainajanne, jonka minulla oli kunnia tuntea, jäi minulle kahdessa vekselissä kaksi tuhatta kolme sataa markkaa velkaa. Koska nämä huomenna lankeevat pankkiin maksettaviksi, niin minä pyytäisiin teitä, hyvä rouva, maksamaan minulle rahat nyt.

PAPPINEN

Kaksi tuhatta kolme sataa . . . Mistä hän jäi teille velkaa?

RAUHALA

Hän osti minulta kouroja.

PAPPINEN

(*Huohtaen Luukkaalle*). Niin, älä sinä Luukkas, unohda sanoa, että antavat Topille yhden mitan kouroja enemmän kuin tavallisesti.

LUUKKAS

(*Menee*).

PAPPINEN

(*Rauhalalle*). Jos miesvainajani on jäänyt teille velkaa, niin on selvää, että minä sen maksan. Mutta, suokaa anteeksi, tänään ei minulla ole liikoja rahoja. Ylihuomenna palaa pehtorini kaupungista kotiin ja silloin minä käsken hänen maksaa teille kuuluvat rahat, mutta nyt en minä voi toivomustanne täyttää. Sitäpaitsi on tänään tasan seitsemän kuukautta mieheni kuolemasta, joten olen siinä mielentilassa, etteivät raha-asiat voi minua huvittaa.

RAUHALA

Ja minä olen nyt siinä mielentilassa, että ellen minä huomenna voi maksaa vekseleitäni, niin täytyy minun jalat pystyssä lentää piipun kautta ilmaan. Minun maatilani merkitään ulos-otettavaksi!

PAPPINEN

Ylihuomenna saatte rahanne.

RAUHALA

Mutta minä en tarvitse rahoja ylihuomenna, vaan jo huomenna.

PAPPINEN

Anteeksi, mutta tänään en voi teille maksaa.

RAUHALA

Enkä minä voi odottaa ylihuomiseen.

PAPPINEN

Mutta kun nyt juuri ei satu olemaan, niin ei ole!

RAUHALA

Ettekö siis voi maksaa?

PAPPINEN

En voi . . .

RAUHALA

Hm! . . . Onko se viimeinen sananne?

PAPPINEN

On, viimeinen.

RAUHALA

Viimeinen? Ehdottomasti?

PAPPINEN

Ehdottomasti.

S R A U H A L A I V

Kiitän nöyrimmästi! Kirjoittakaa se muistiin. (*Kohauttelee olkapäitään*). Ja sitten vielä tahdotaan, että olisin kylmäverinen! Kunnallisverojen kantaja koh-tasi minut vastikään tiellä ja kysyi: miksi te yhä olette vihoissanne, herra Rauhala?“ Hyvänen aika, kuinka en minä suuttuisi? Minun täytyy saada ra-hat vaikka silmästä. Lähdin kotoa jo eilen aamu-hämärissä, ajoin kaikkien velallisteni luona eikä yksi-kään heistä maksanut velkaansa! Silloin suutuin kuin rakki, olin yötä, niin piru ties missä, — eräässä juuntalais-kapakassa lähellä sitä tavallista ryyppypaik-kaa . . . Viimein tulen tänne aina seitsemänkym-menen virstan päähän kotoa toivoen vihdoinkin saa-vani, mutta minulle kestitetäänkin „mielentiloja“! Enkö siitä jo suuttuisi?

P A P P I N E N

Minä luulen sanoneeni teille selvällä kielellä, että kun pehtori tulee kaupungista, niin silloin saatte.

R A U H A L A

Minä en tullut pehtorin, vaan teidän luoksenne! Mitä pirtua — anteeksi vaan — teidän pehtorinne minuun kuuluu!

P A P P I N E N

Anteeksi, hyvä herra; mutta minä en ole tottu-nut tuollaiseen puheeseen ja käytöstopaan. Minä en teitä enää kuuntele. (*Menee nopeasti vasemmalle*.)

VIIDES KOHTAUS

Hra Rauhala (yksin).

RAUHALA

Hyvänen aika! Mielentila! . . . Seitsemän kuukautta sitten on hänen miehensä kuollut! Ja tuleeeko minun maksaa vekselit vai ei? Niin, minä kysyn: tuleeeko maksaa vai ei? No niin, miehenne on kuollut, sitten se mielentila ja kaikellaiset konstit . . . Pehtori — piru hänet periköön — on matkustanut jonnekin. Entä mitä minun tulee tehdä? Lentääkö ilmapallolla velkojain luota vai mitä? Tai juosta päin seinää, että luutkin menevät muruiksi? Tulen Pippurisen luo — ei ole kotona, Rajuheimo on mennyt piloon, Kanasan kanssa jouduin hurjaan sanasotaan ja olin jo lennättää hänet ulos ikkunasta, Rasvanen makasi kuumeessa ja tätä vaivaa — mielentila. Ei yksikään veijari maksa! Ja tämä kaikki johtuu siitä, että olen heitä liaksi hemmotellut, että olen akka, nahjus, rääsy! Olen ollut heille aivan liian hienotunteinen! Mutta vartokaapas! Kyllä minä vielä näytän! Piru vieköön, nyt ette enää laske leikkiä kanssani! Tähän istun (*Istuu*) törröttämään siksi kun hän maksaa! Brrr! . . . Kuinka minua sapettaa! Kiukusta väräjävät pienimmätkin verisuonet selkänahassa ja henkeäni oikein ahdistaa . . . Hyi, hyvä jumala, oikein on paha ollakseni! (*Huutaa*). Mies hoi!

KUUDES KOHTAUS.

Hra Rauhala ja Luukkas.

LUUKKAS

(Tulee). Mitä tahdotte?

RAUHALA

Tuo minulle kaljaa tai vettä!

LUUKKAS

(Menee).

RAUHALA

Jaa-a! On siinäkin järkeä! Toinen tarvitsee rahoja vaikka silmästä kiskoen ja on jo valmis hirteenkin menemään, mutta tämä vaan ei maksa, sillä, nähkääs, hän on siinä mielentilassa, etteivät rahaasiat voi häntä huvittaa. Se on sitä akkavaen turnyyri-järkeä! Senpätähden en minä koskaan ole mielläni puhunut naisten kanssa, enkä tule sitä vastedes tekemäänkään. Minusta on helpompaa istua vaarallisella ruutitynnörillä kuin keskustella naisten kanssa. Brrr! . . . Kylläpäs tuo roikale minut suututti, koska kylmät väreet kulkevat pitkin selkänahkaani! Minun ei tarvitse kuin kaukaa nähdä noita runollisia olentoja, kun tunnen pohkeissa suonenvetoa. Eikä silloin auta muu kuin huutaa apua.

SEITSEMÄS KOHTAUS.

Hra Rauhala ja Luukkas.

LUUKKAS

(Tulee ja tarjoo vettä). Rouva on sairas eikä ota vastaan.

RAUHALA

Mene hiiteen!

LUUKKAS

(Menee).

RAUHALA

Sairas eikä ota vastaan! Eikä tarvitsekaan. Olkoon vaan vastaanottamatta. Mutta minä jään tänne istumaan siksi kun antaa rahat. Jos hän on viikon sairastunut, niin istun minä viikon täällä. Jos on vuoden, — istun minä vuoden . . . Kyllä minä nyt vaan omani otan, rouva-kulta. Minua ei sinun syvä surusi liikuta, eikä edes nuo kuoppaset poskissa. Kyllä ne tiedetään! (Huutaa ikkunasta ulos). Simeoni, riisu hevoset valjaista! Ei täältä niin pian lähdetäkään! Minä jään tänne! Sano tallirengille, että antaa kauron hevosille! Senkin nauta, kun olet antanut vasemman hevosen sekaantua ohjaksiin! (Malkii). Eihän tuo mittään tie! (Luonnollisesti). Kyllä minä näytän pian mitä se tekee! (Menee ikkunan luota). Oih! . . . tavattoman kuuma, kukaan ei maksa velkaansa, nukuin huonosti yön ja sitten vielä tuo musta nunna ja hänen mielentilansa. Päätäni särkee. Jos ottais ryyppyn murheeseen? Olkoon menneeksi! (Huutaa). Hei, tänne!

LUUKKAS

(Tulee). No, mitä nyt taas? (Huutaa).

RAUHALA

Tuoppas ryyppy viinaa!

LUUKKAS

(Menee). ! nneiti enM

RAUHALA

Uh! (*Istuu, katselee itseään*). Eikös mitä! Muhkea mies, vaikka on vain tomussa, saappaat savessa, naama pesemättä, tukka kampaamatta, jakku täynnä oljen poroa. Armollinen emäntä luuli minua roistoksi, mutta luulkoon vaan . . . (*Haukottelee*). Onhan se ehkä hieman epäkohteliasta ilmaantua tällaisessa kunnossa vieras-huoneesen, mutta . . . viis siitä. Enhän minä ole täällä vieraissa, vaan karhumassa, eikä ole sanottu millaisessa puvussa karhun tulee olla . . .

LUUKKAS

(*Tulee ja tarjoo ryypyn*). Paljon te sentään suotte itsellenne, armollinen herra . . .

RAUHALA

(*Äkästi*). Mitä?

LUUKKAS

Minä . . . en minä mitään . . . minä vaan . . .

RAUHALA

Tiedätkö ketä puhuttelet? Pidä sitten suus kiinni!

LUUKKAS

(*Erikseen*). Vieköön piru sen pahuksen meitä kiusaamasta. (*Menee*).

R A U H A L A

Aih! Kuinka olen vihanen! Niin vihanen, että koko maailman mäsäksi hieroisin. Kovin on paha olakseni! (Huutaa). Mies, hoi!

KAHDEKSAS KOHTAUS.

Rva Rappinen ja Rauhala.

P A P P I N E N

(*Tulee silmät alas luotuina*). Armollinen herra, yksinäisyydessäni olen minä jo aikoja sitten vieraantunut ihmisääniä kuulemasta enkä siis voi kärsiä huutoja. Pyydän sentähden hartaasti, älkää häiritkö minun rauhaani!

R A U H A L A

Maksakaa rahani ja minä heti korjaan luuni.

P A P P I N E N

Sanoinhan minä teille jo aivan selvällä kielellä: nyt ei minulla ole vapaita rahoja, odottakaa ylihuomiseen.

R A U H A L A

Minulla oli kunnia sanoa yhtä selvällä kielellä: minä en tarvitse rahoja ylihuomenna, vaan tänään. Ellette tänään minulle maksa, täytyy minun huomenna hirttää itseni.

P A P P I N E N

Mutta mitä minun tulee tehdä sitten, kun minulla ei ole rahaa? Tämä on kerrassaan kummallista!

RAUHALA

Te ette siis heti maksa? Etté?

PAPPINEN

En voi . . .

RAUHALA

Siinä tapauksessa jään minä tänne siksi kun maksatte. (*Istuutuu*). Te maksatte siis ylihuomenna? Hyvä! Minä istuskelen täällä ylihuomiseen. (*Hypähtää ylös*). Minä kysyn teiltä: tuleeko minun maksaa vekselini vai ei? . . . Vai ajatteletteko, että laskisin leikkiä?

PAPPINEN

Hyvä herra, pyydän, älkää huutako! Tämä ei ole talli!

RAUHALA

Minä en kysy teiltä tallista, vaan siitä, tuleeko minun maksaa vekselini vai ei?

PAPPINEN

Te ette osaa käyttäytyä naisten seurassa!

RAUHALA

Osaapas kyllä, jos siksi tulee.

PAPPINEN

Ette osaa! Te olette sivistymätön, raaka ihminen! Kunnan miehet eivät puhu noin naisille!

R A U H A L A

Sepä merkillistä! Miten sitten suvaitsette puhua kanssanne? Ranskaksiko, vai mitä? (*Puhuu vihottellen ja sopertaen*). Madame, je vous prie . . . kuinka minä olen onnellinen, kun ette maksa velkaanne . . . Oi, pardon, että häiritsin teitä! Kuinka tänään on ihana ilma! Entä tuo surupukunne, se sopii teille niin mainiosti! Aivan comme il faut! (*Kapaisee ja lallaan*).

P A P P I N E N

Tuo on tyhmää ja raakkaa.

R A U H A L A

(*Matkien*). Tyhmää ja raakaa! Minä muka en osaa käyttäytyä naisten seurassa! Armollinen rouva, minä olen eläessäni nähnyt enemmän naisia kuin te varpusia. Kolme kertaa olen naisten tähden joutunut kaksintaisteluun. Kaksitoista naista olen hyljännyt, yhdeksän on hyljännyt minut! Juuri niin! Oli aika, jolloin minä olin narrin kirjoissa, puhuin suloisen makeita sanoja, kiemurtelin kuin lasihelminauha kaapiskellen jaloillani kohteliaasti . . . Rakastin, kärsin, huokasin kuutamossa, happanin, sulin, kylmenin, jäädyin . . . Minä rakastin intohimoisesti, vimmatusti ja kaikkien muotien mukaan, minä nauroin kuin harakka naisten viisasteluille ja tuhlasin hellien tunteiden valtaamana puolen omaisuuttani, mutta nyt — nöyrin palvelijanne — nyt ette minua petä. Tarpeeksi Tummat, intohimoiset silmät, tulipunaset huulet, kuoppaset poskissa, kuutamo, kuiskutus, arka hengähdys — kaikesta tästä, armollinen rouva, en maksaisi enää penniäkään! En puhu nyt erittäin

läsnä olevista, vaan yleensä kaikista naisista; he ovat pienimmästä aina suurimpaan saakka teeskentelijöitä, irvisuita, juoruakkoja, valehtelijoita, maailmallisia, vihamielisiä, pikkunaisia, armottomia, vastenmielisiä, puhumattakaan tästä paikasta (*Koputtaa itseään otsaan*), jossa on, anteeksi suoruteni, yhtä paljon järkeä kuin parpusen aivo kopassa! Kun katsoo tuollaista runollista olentoa — henkevä musliini-nukke, puolijumalatar, miljona — ihastus, — mutta katsopas sen sieluun — tavallisin krokodiili! (*Tarttuu tuolin selkään; tuoli narisee ja särkyy*). Mutta kaikkein inhottavampaa on se, että tuo krokodiili jostakin syystä luulee hellien tunteiden olevan hänen yksinomaisuuttaan, etuoikeuttaan ja ihanuuttaan! Piru vieköön, saatte hirttää minut tuohon naulaan jos nainen osaa oikein rakastaa. Ei hän osaa muuta kuin itkeä tillitellä! Kun mies kärsii ja uhrautuu, silloin tahtoo nainen sulasta rakkaudesta heiluttaa häntänsä ja vetää miestä nenästä. Teidän osaksenne on tullut se kova kohtalo, että olette nainen; te siis tunnette itsestänne naisen luonteen. Sanokaapas nyt minulle omantuntonne nimessä, oletteko eläissänne nähnyt naista, joka olisi ollut vilpittön, uskollinen ja vakava? Ette ole nähnyt! Ainoastaan vanhat muijat ja akat ovat uskollisia ja vakavia! Helpompaa on löytää sarvipäinen kissa kuin vakava nainen!

PAPPINEN

Sanokaa, olkaa hyvä, kutka siis teidän miehes tänne ovat uskollisia ja vakavia rakkaudessa? Ei suinkaan miehet?

RAUHALA

Miehet juuri!

P A P P I N E N

Miehet! (*Nauraa ilkeästi*) Se on suuri uutinen! (*Kiivasti*). Mikä oikeus teillä on puhua noin? Miehet uskollisia ja vakavia rakkaudessa! Koska kerran siitä on kysymys, niin sanon teille, että kaikista, joita koskaan olen tuntenut tai tunnen, oli minun miesvainajani paras . . . Minä rakastin häntä intohimoisesti, koko olenollani, niinkuin ainoastaan nuori ja ajatteleva nainen voi; minä annoin hänelle nuoruuteni, onneni, elämäni, koko omaisuuteni, rukoilin hänen puolestaan kuin epäjumalain palvelija ja . . . ja — miten kävi? Tämä paras mies mitä hävyttömmimmällä tavalla petti minut yhtänään! Kuolemansa jälkeen löysin hänen pöytälaatikostaan ison pinkan rakkauskirjeitä. Jo eläessään — on kauheata ajattellakin — jätti hän minut viikkokausiksi yksin kotiin, hakkaili minun nähden toisia naisia, tuhlassi rahojani ja pilkkasi tunteitani . . . Ja huolimatta kaikesta tästä, minä häntä rakastin ja olin hänelle uskollinen. Olen ijäksi sulkeutunut neljän seinän sisään enkä koskaan jätä surupukuani . . .

R A U H A L A

(*Nauraa halveksivasti*). Surupuku! . . . En ymmärrä kenä te minua pidätte? Ikäänkuin minä en muka tietäisi miksi te käytätte tuota mustaa nunnapukua ja sulkeudutte neljän seinän sisään! Vielä mitä! Se on niin salaperäistä, runollista! Matkustaapa talonne ohi joku sotaherra tai töppöhäntäinen runoilija, katsahtaa akkunoihin ja ajattelee: Täällä asuu alaslaskettujen akkunaverhojen takana tuo salaperäinen Tamara, joka rakkaudesta miestään kohtaan on hautautunut neljän seinän sisään. Kyllä ne temput tiedetään!

PAPPINEN

(*Kiivastuen*). Mitä? Kuinka te kehtaatte puhua minusta noin?

RAUHALA

Te olette elävänä hautautunut, vaan ette kuitenkaan ole unohtanut maalata ja puuteroida poskianne.

PAPPINEN

Kuinka te uskallatte puhua minulle tuolla lailla?

RAUHALA

Älkää huutako, sillä minä en ole teidän pehtorinne! Antakaa minun puhua asia niinkuin tulee. En ole nainen ja olen siis tottunut lausumaan ajatukseni suoraan. Olkaa hyvä, älkää siis huutako!

PAPPINEN

En minä huuda, vaan te! Jättäkää minut heti rauhaan!

RAUHALA

Maksakaa rahat ja minä lähden.

PAPPINEN

En maksa!

RAUHALA

Mitä? Ette maksa?

PAPPINEN

Kiusallakaan ette saa penniäkään! Jättäkää
mtnut vaan rauhaan!

RAUHALA

Minulla ei ole iloa olla puolisonne tai sulhasenne.
Älkää siis laittako mitään perhekohtauksia. (*Istuutuu*).
Minä en siitä pidä.

PAPPINEN

(*Ollen läikähtyä vihasta*). Te istuite?

RAUHALA

Istuin, kuten näette.

PAPPINEN

Pyydän, menkää ulos!

RAUHALA

Antakaa rahat! (*Erikseen*). Kuinka olenkin paha.

PAPPINEN

En tahdo puhua tuollaisten hävyttömäin ihmisten
kanssa! Ulos heti! (*Hiljaisuus*). Ettekö mene? Ettekö?

RAUHALA

En.

PAPPINEN

Ette?

RAUHALA

En!

PAPPINEN

Olkoon niin! (Soittaa).

YHDEKSÄS KOHTAUS.

Edelliset ja Luukkas (tulee).

PAPPINEN

Luukkas, aja tänä herra ulos!

LUUKKAS

(Lähestyen Rauhalaa). Hyvä herra, menkää nyt ulos, kun pyydetään! . . .

RAUHALA

(Hypäten ylös). Suus kiinni! Kenen kanssa sinä puhut? Minä hieron sinut mäsäksi!

LUUKKAS

(Pidellen sydän alaansa). Herranen aika! *(Putoo tuolille).* Oh, minä voin pahoin! Henkeä . . . ah — ahdistaa! . . .

PAPPINEN

Missä Maija on? Maija! *(Huutaa).* Maija-a! Stina-a! Maija-a! *(Soittaa).*

LUUKKAS

Oh! Kaikki ovat menneet marjalle. Ei ketään ole kotona. Oh, kova olo! Vettä!

PAPPINEN

(*Rauhalalle*). Menkää nyt heti paikalla ulos!

PAUHALA

Ettekö suvaitsisi olla vähän kohteliaampi?

PAPPINEN

(*Puiden nyrkkiä ja polkien jalkaa*). Te olette moukka! Karhu — mölli!

RAUHALA

Mitä te sanoitte?

PAPPINEN

Karhu, karhu, karhu . . .

RAUHALA

(*Lähestyen*). Sanokaa, mikä oikeus teillä on loukata minua?

PAPPINEN

Jos loukkaan, niin . . . niin mitä sitten? Luuletteko, että pelkään teitä?

RAUHALA

Kun te olette sitä runollista sukupuolta, niin luulette ehkä, että teillä on oikeus loukata minua ilman rangaistusta? Niinkö?! Otelkaamme!

LUUKKAS

Hyvä Jumala! . . . Vettä!

RAUHALA

Kaksintaisteluun!

PAPPINEN

Vaikka teillä onkin lujat nyrkit ja härjän niska, niin luuletto, että pelkään? Senkin karhu — mölli!

RAUHALA

Aseihin! En salli kenenkään loukata itseäni, enkä välitä siitä, että olette nainen, heikompi astia!

PAPPINEN

(Koettaen huutaa kovemmin kuin Rauhala). Karhu, karhu, karhu . . .

RAUHALA

On aika vihdoin heittää se turha luulo, että ainoastaan miehen tulee sovittaa loukkaus. Tasa-arvoisuus, kun tasa-arvoisuus, piru vieköön! Aseihin!

PAPPINEN

Tahdotteko ampua? Olkaa hyvä!

RAUHALA

Heti paikalla!

PAPPINEN

Hyvä on! Minä käyn heti hakemassa miesvajani revolvereja. (*Menee kiiruusti ja kääntyy ympäri*). Oi, millä nautinolla olen ampuva kuulani teidän karhun-otsaanne! (*Menee vasemmalle*).

RAUHALA

Minä ammun hänet kuin kananpojan! En ole enää mikään poika-nulikka tai herkkätuntoinen koiran poikanen. Minä en tunnusta noiden heikkojen olentojen valtaa!

LUUKKAS

Hyvä, rakas herra! (*Polvistuen*). Olkaa niin armollinen, säälikää minua, vanhaa ukkoa ja menkää pois! Olitte jo pelottaa minut kuoliaaksi ja sitten tahdotte vielä ampu!

RAUHALA

(*Kuulematta häntä*). Kaksintaistelu, kas siinä tassa-arvoisuutta! Siinä ovat molemmat sukupuolet todella tasa-arvoiset! Periaatteen kannaltakin jo ammun hänet! Vaan millainen nainen! (*Matkii*). „Piru teidät periköön . . . Olen ampuva kuulani teidän karhun-otsaanne“ . . . sanoi hän. Niin, millainen nainen?! Punastui, silmät säihkyivät . . . Otti vastaan haasteeni! Kautta kunniani, ensi kerran elämässäni näin tuollaisen naisen!

LUUKKAS
Hyvä herra, menkää pois. Menkää nyt, Herran tähden!

RAUHALA

Siinä vasta nainen! Sen minä nyt hyvin ymmärrän. Oikea nainen! Ei mikään hapan-naama tai rutisuttu, vaan tuli ja leimaus! Käypä sääliksi ampuakin!

LUUKKAS

(*Itkien*). Herra-kulta, menkää nyt pois!

RAUHALA

Hänpä minua vasta miellyttää! Oikein hurjasti! Vaikka onkin kuoppaset poskissa, niin miellyttää. Olen valmis antamaan velkani anteeksi . . . ja vihakin on mennyt . . . Ihmeellinen nainen!

KYMMENES KOHTAUS.

Samat.

PAPPINEN

(*Tulee revolverineen*). Tässä on kaksi revolveria . . . Mutta ennenkun alamme otella, niin pyydän teitä näyttämään miten pitää ampua. Minä en ole kertaakaan elämässäni pitänyt revolveria kädessä.

LUUKKAS

Herra, ole armollinen ja armahda meitä . . . Hyvä Jumala, auta meitä . . . Täytyy mennä hake-

maan tallirenkiä ja muita miehiä avuksi . . . Mistä tämä tuho meidän päällemme nyt tulikaan? . . .
(Menee).

RAUHALA

(*Tarkastellen revolvereja*). Niin, nähkääs, on ole-
massa eri pistoli- ja revolverilajeja. Niinpä löytyy
Mortimerin nallihatturevolvereja yksinomaan kaksin-
taisteluja varten. Mutta nämä ovat Smith & Wesson
rakennetta kolminkertaisella vahvistajalla käsikahakkaa
varten. Mainioita revolvereja! Ne maksavat vähin-
tään toista sataa markkaa pari. Revolveri on pidet-
tävä kädessä näin (*Näyttää: erikseen*). Mitkä silmät!
Tulinen nainen!

PAPPINEN

Näinkö?

RAUHALA

Juuri niin. (*Yhä osottaen*). Sitten vedetään
lipasin . . . tähdätään näin . . . Pää vähän taakse-
päin! Käsivarsi on kohotettava ylös . . . tällä lailla.
Sitten pitää tällä sormella painaa tähän — ja siinä
kaikki. Mutta pää-asia: ei saa innostua eikä hätäillä
tähdätessä . . . ja on koetettava, ettei käsi vapise.

PAPPINEN

Hyvä on. Mutta sisällä on epämurkava ampu-
menkäämme puutarhaan.

RAUHALA

Mennään vaan. Mutta minä sanon jo edeltäpäin,
että ammun ilmaan.

PAPPINEN

Se vielä puuttui! Miksi?

RAUHALA

Sentähden että . . . , että No, se on minun asiani!

PAPPINEN

Te ehkä pelkääte? Aha—a! Ei, hyvä herra, älkää juonitelko! Pyydän, seuratkaa minua! Minä en rauhoitu ennenkun saan lävistää teidän otsanne . . . juuri tuon otsan, jota niin vihaan! Pelkäätekö?

RAUHALA

Pelkään.

PAPPINEN

Te valehtelette! Mutta minkätähden ette tahdo otella?

RAUHALA

Sentähden että . . . että . . . te minua kovin miellytätte!

PAPPINEN

(*Nauraa ilkeästi*). Minä miellytän häntä! Hän uskaltaa sanoa, että minä miellytän häntä. (*Osottaen ovea*). Saatte mennä!

RAUHALA

(*Panee revolverin vaieten pöydälle, ottaa hatun ja menee: pysähtyy ovella; molemmat katsovat vaieten toinen toistaan jonkun aikaa; sitten alkaa Rauhala puhua lähestyen epäroivästi rva Pappista*). Kuulkaahan . . . Oletteko vielä

vihoissanne? Minä olen myöskin pirun pahalla päällä, mutta, ymmärrätekö . . . kuinka nyt sanoisin . . . Se on nyt niin, että . . . nähkäs . . . asia on sitä laatua, että oikeastaan . . . (*Huutaen*). Niin, onko se minun syyntä, että te minua miellytätte? (*Tarttuu tuolin selkään; tuoli narisee ja särkyy*). Piru ties, miksi teidän huonekalunne noin murenevät! — Te miellytätte minua! Ymmärrätekö? Minä . . . minä olen melkein rakastunut!

P A P P I N E N

Menkää pois, — minä vihaan teitä!

R A U H A L A

Jumalani! Millainen nainen! En ole koskaan eläessäni nähnyt edes tuon tapaistakaan! Olen hukassa! Jouduin satimeen kuin hiiri!

P A P P I N E N

Menkää pois, tai minä ammun!

R A U H A L A

Ampukaa! Te ette voi käsittää, kuinka suloista olisi kuolla noiden ihmeellisten silmien katseessa ja sen revolverin kautta, joka on tuossa pienessä pehmosessa kätösessä . . . Olen tullut hulluksi! Mutta ajatelkaa ja päättäkää heti, sillä jos minä nyt lähdän täältä, niin, ei koskaan enää tavata! Päättäkää . . . Olen kunnan mies; minulla on kymmenen tuhannen vuotuiset tulot . . . voin ampua vaikka pennin rahan, joka on heitetty ilmaan . . . minulla on mainioita hevosia. Tahdotteko tulla vaimokseni?

PAPPINEN

(*Kiihottuneena heiluttaa revolveria*). Taisteluun! Ampukaamme!

RAUHALA

Olen hullu . . . en ymmärrä mitään (*Huutaa*).
Mies, hoi, tuo vettä!

PAPPINEN

(*Huutaa*). Taisteluun!

RAUHALA

Olen tullut hulluksi, rakastunut kuin poikanulikka. (*Tarttuu vahvasti rva Pappisen käteen; rouva huutaa kivusta*). Minä rakastan teitä! (*Polvillaan*). Rakastan hurjemmin kuin koskaan! Kaksitoista naista olen hyljännyt, yhdeksän on hyljännyt minut, mutta yhtäkään heistä en ole rakastanut kuten teitä. Nyt minä olen sekä hapan kuin sitrona että makea kuin siirappi ja mieleni käy kuin taikina . . . olen tässä polvillani kuin narri ja rukoulen kättänne omakseni . . . Mutta mikä häpeä! Viiteen vuoteen en ole rakastunut. Vannoin valallani, etten sitä koskaan tekisikään ja nyt yhtäkkiä kävin kuin kärpänen tervaan! Pyydän kättänne! Jaa tai ei! Ettekö tahdo? Olkoon sitten niin! (*Nousee ja menee nopeasti ovea kohti*).

PAPPINEN

Odottakaahan . . .

RAUHALA

(*Pysähtyen*). No?

PAPPINEN

Ei mitään, menkää pois . . . mutta . . . odotakaa . . . Ei, ei, menkää vaan! Minä vihaan teitä! Ei . . . Älkää menkö! Ah, jospa tietäisttte, kuinka minä olen paha! (*Heittää revolverin pöydälle*). Sormeni ovat aivan turvoksissa tuosta roskasta. (*Repii rikki nenäliinansa kiukussaan*). Mitä te siinä töllistelette? Menkää matkoihinne!

RAUHALA

Hyvästi!

PAPPINEN

Niin, niin, menkää vaan! (*Huutaa*). No, mihinkä nyt? Odottakaa . . . Menkää kuitenkin pois. Ah, kuinka olen paha! Älkää lähestykö, älkää lähestykö!

RAUHALA

(*Lähestyen häntä*). Kuinka olen vihoissani itselleni! Rakastuin kuin koulupoika, ryömin polvillani . . . Kylmä vavistus kulkee lävitseni. (*Ankarasti*). Minä rakastan teitä! Se nyt vielä puuttui, mutta minkäs sille . . . Huomenna on maksettava vekselit, heinäankorjuu on alkanut ja sitten vielä te . . . (*Syleilee häntä*). Milloinkaan en anna tätä itselleni anteeksi . . .

PAPPINEN

Menkää pois! Kädet pois! Teitä minä vihaan . . . Aseihin! (*Pitkällinen suudelma*).

YHDESTOISTA KOHTAUS.

*Edelliset, Luukkas (kirveineen) ja muita työmiehiä
(seipäineen, köysineen j. n. e.)*

LUUKKAS

*(Nähtyään suutelevan pariskunnan). No! . . . (Jää
suu selällään ihmettelemään).*

(Hiljaisuus).

PAPPINEN

*(Katse maahan luotuna). Luukkas, sanohan tal-
lissa, ettei Topi tarvitse ensinkään kouroja.*

ESIRIPPU ALAS.

NÄYTELMÄKIRJASTO

N:o		Hinta
N:o 1.	<i>Payard</i> . Ei savua ilman tulta. Suomen-tanut <i>O. J.</i>	—: 75.
N:o 2.	<i>Hemmo Kallio</i> . Pärttylin yö	1: 50.
N:o 3.	<i>Vihtori Lähde</i> . Kohtaus kuntakokouk- sessa	1: —.
N:o 4.	<i>Tyhmä Jussi</i> . <i>Mukaelma ranskankielestä</i>	1: —.
N:o 5.	<i>Wolfgang Gyalui</i> Kuherrusajan kuluttua	—: 75.
N:o 6.	<i>Edouard Pailleron</i> . Kipinä	1: —.
N:o 7.	<i>Georg Richard Kruse</i> . Sydämettömät	1: —.
N:o 8.	<i>Demetrius Schrutz</i> . Sähköräkkä	—: 75.
N:o 9.	<i>Ludvig Fulda</i> . Neiti Leski	1: —.
N:o 10.	<i>Leopold Adler</i> . Kolme sanaa vaan	1: —.
N:o 11.	<i>Paul Perron</i> . Minä ja anoppini	1: —.
N:o 12.	<i>Felix Hornborg</i> . Virkistysmatka	1: 75.
N:o 13.	<i>Felix Hornborg</i> . Perintö	—: 75.
N:o 14.	<i>Felix Hornborg</i> . Julian suudelma	—: 75.
N:o 15.	<i>E. Huhtinen</i> . Tukkikauppa	1: 50.
N:o 16.	<i>Emil Perttilä</i> . Suutarin mökillä	—: 75.
N:o 17.	<i>Kaarle Halme</i> . Seikkailu jalkamatkalla	1: 50.
N:o 18.	<i>Hemmo Kallio</i> . Seitsemän veljestä	2: —.
N:o 19.	<i>Barriere</i> . Taistelu ja voitto	1: —.
N:o 20.	<i>Kaarle Halme</i> . Opas seuranäyttelijöille ja seuranäytelmien toimeenpanijoille	1: 25.
N:o 21.	<i>I. R-nen</i> . Pursilammen torppa	—: 75.
N:o 22.	<i>Emil Perttilä</i> . Protesti	—: 75.
N:o 23.	<i>Gerhard Hauptman</i> Kankurit	1: 75.
N:o 24.	<i>Eduard v. Bauernfeld</i> . Tunnustukset	1: 25.
N:o 25.	<i>Juhani Sjöström</i> . Irja	1: 75.
N:o 26.	<i>Brandon Thomas</i> . Charleyn täti	1: 75.
N:o 27.	<i>Jalmari Järviö</i> . Tehtaantyttö	1: —.
N:o 28.	<i>Eino I. Parmanen</i> . Valoon, vapauteen	—: 60.
N:o 29.	<i>Emil Perttilä</i> . Tiede ennen kaikkea	—: 75.
N:o 30.	<i>Vuoritsalo</i> . Hiukan sekava juttu	1: —.
N:o 31.	<i>Miina Häger</i> . Oivia aseita	—: 75.
N:o 32.	<i>Ch. Nüitter ja J. Derley</i> . Lasi teetä	—: 75.
N:o 33.	<i>O. Blumenthal ja G. Kadelburg</i> . Eläviä kuvia	1: 75.
N:o 34.	<i>Otto Roquette</i> . Hämäräseura	—: 75.
N:o 35.	<i>Ossi Johansson</i> Kun pitäjään tuli uusi pappi	—: 75.
N:o 36.	<i>Martti Vuori</i> Savon sydämessä	1: 50.
N:o 37.	<i>Martti Vuori</i> . Korkea oikeus istuu	—: 75.
N:o 38.	<i>Ferdinand Bonn</i> . Sherlock Holmes	1: 75.
N:o 39.	<i>Henrik Hertz</i> . Luutnantti täysihoitolaisena	—: 75.
N:o 40.	<i>Otto Bertram</i> . Äidinkatse	—: 75.
N:o 41.	<i>V. Frerking</i> Salaisuus	—: 75.
N:o 42.	<i>V. Frerking</i> Sovinto	—: 75.
N:o 43.	<i>V. Frerking</i> Mieluinen yllätys	—: 75.
N:o 44.	<i>Emil Perttilä</i> . Taudin houressa	1: 25.
N:o 45.	<i>Anton Tshehow</i> . Kosinta	—: 75.
N:o 46.	<i>Anton Tshehow</i> . Karhu	—: 75.

Selittävä luettelo koko näytelmäkirjastosta lähetetään pyydettyessä.